

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/123/2019
Identifikačné číslo spisu: 1116205045
Dátum vydania rozhodnutia: 24.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Gandžala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1116205045.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Naša správcovská, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Koceľova 17, IČO: 35 842 474, zastúpenej JUDr. Viktorom Mišíkom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Zámocká 1, proti žalovanej W. X. Y., trvalým pobytom O. Z., W. X, o zaplatenie 11.139,40 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18C/30/2016, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 19. decembra 2018 sp. zn. 6Co/304/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. 1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) uznesením zo 7. septembra 2017 č.k. 18C/30/2016-46 konanie zastavil (I. výrok). Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyňu trovy konania v celom rozsahu (II. výrok). Zároveň vo výroku konštatoval, že žalobkyňu bude po právoplatnosti rozhodnutia prostredníctvom spoločnosti Slovenská pošta, a.s. vrátený súdny poplatok vo výške 661,30 Eur (III. výrok).

1. 2. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný súd konštatoval, žalobkyňa sa žalobou, ktorá mu bola doručená 9. marca 2016 domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 11.139,40 Eur s príslušenstvom. Podaním, ktoré mu bolo doručené 11. augusta 2017 vzala žalobkyňa žalobu v celom rozsahu späť a žiadala konanie zastaviť s odôvodnením, že v dňoch 10. júla 2017,

2. augusta 2017 a 3. augusta 2017 „prijala od žalovanej platbu“. Na základe uvedenej procesnoprávnej dispozície žalobkyne konanie podľa ustanovenia § 145 ods. 1 s použitím ustanovenia § 146 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj "CSP") zastavil. V odôvodnení rozhodnutia o trovách konania súd prvej inštancie konštatoval, že žaloba bola podaná dôvodne a k jej späťvzatiu zo strany žalobkyne došlo preto, že k zaplateniu uplatňovaného nároku došlo až po jej podaní a teda procesné zavinenie na zastavení konania je na strane žalovanej. Preto aplikujúc ustanovenie § 256 ods. 1 v spojení s ustanovením § 262 ods. 1, 2 CSP rozhodol, že žalovaná je povinná nahradiť žalobkyňu trovy konania v celom rozsahu. Rozhodnutie o vrátení súdneho poplatku odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 11 ods. 3, 4 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.

2. 1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 19. decembra 2018 sp. zn. 6Co/304/2018 na základe odvolania žalovanej uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok). Žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (druhý výrok), s tým, že o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (tretí výrok).

2. 2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že žalovaná v odvolaní žiadala, aby odvolací súd „nepripustil späťvzatie žaloby a pokračoval v konaní, v ktorom by preskúmal spotrebiteľskú zmluvu o výkone správy č. 111/2011, určil nekalé podmienky v tejto zmluve, ich neplatnosť a určil, či nejde o úžeru.“

2. 3. Následne odvolací súd uviedol, že z obsahu spisu istil, že žalobkyňa vzala žalobu späť dňa 11. augusta 2017, teda skôr, než začalo pojednávanie vo veci samej. V takomto prípade sa na nesúhlas žalovanej so späťvzatím žaloby neprihliada (§ 146 ods. 1 CSP). Keďže na prejednávany prípad nemožno aplikovať ani ustanovenie § 146 ods. 2 CSP (spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami nevyplýva z osobitného predpisu), súd prvej inštancie postupoval správne, keď konanie v zmysle § 145 ods. 1 CSP zastavil. V súvislosti s odvolacími námietkami žalovanej odvolací súd dodal, že žalovaná nie je v konaní „dominus litis“ a preto nemôže určovať rozsah žalobného petitu a domáhať sa tak určenia neplatnosti zmluvy o výkone správy, prípadne určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok v tejto zmluve. Túto argumentáciu by mohla v konaní použiť len v rámci svojej obrany, ak by nedošlo k späťvzatiu žaloby z dôvodu úhrady žalovanej sumy. Zároveň odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie rozhodol správne aj o trovách konania, keďže z procesného hľadiska to bola žalovaná, ktorá svojim správaním - zaplatením žalovanej sumy po podaní žaloby, zaviniła zastavenie konania (§ 256 ods. 1 CSP). Zároveň odvolací súd zdôraznil, že žalovaná v odvolaní netvrdila, ani nepreukázala také výnimočné okolnosti, ktoré by pri rozhodovaní o trovách konania odôvodňovali aplikáciu ustanovenia § 257 CSP. Rovnako nepreukázala, že trovy konania vyúčtované právnym zástupcom žalobkyne listom zo dňa 12. augusta 2017 uhradila, a teda, že by si ich žalobkyňa uplatňovala duplicitne. Z uvedených dôvodov preto odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

3. 1. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil, eventuálne, aby ho v zmysle ustanovenia § 449 ods. 3 CSP „zmenil a sám rozhodol vo veci“.

3. 2. Prípustnosť dovolania odôvodnila s poukazom na ustanovenie § 420 písm. b/ CSP, argumentujúc tým, že „ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu“. V odôvodnení dovolania uviedla, že žalobkyňa nebola nositeľom subjektívneho práva, neprináležalo jej právo podávať voči nej (žalovanej) žalobu na plnenie a žalobkyňa i napriek tomu takúto žalobu podala. Skúmanie vecnej legitímácie (aktívnej na strane žalobcu alebo pasívnej na strane žalovaného) je pritom základom každého súdneho konania a súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán konania nenamietala. Následne zdôraznila, že „namieta aktívnu vecnú legitímáciu žalobkyne“, pretože má za to, že „žalobkyňa nie je spôsobilým subjektom na konanie vo veci“. Zároveň namietala i svoju pasívnu vecnú legitímáciu.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu poukázal na to, že žalovaná (dovolateľka) prípustnosť dovolania vyvodila z ustanovenia § 420 písm. b/ CSP (teda, že ten kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú spôsobilosť), pričom v odôvodnení dovolania namietala jeho aktívnu vecnú legitímáciu a svoju pasívnu vecnú legitímáciu. Žiadal, aby dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol a jemu priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Dovolateľka vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k jej dovolaniu uviedla, že s týmto vyjadrením žalobcu nesúhlasí a v celom rozsahu trvá na svojom dovolaní. Zotrváva na svojom stanovisku, že „žalobca nie je spôsobilým subjektom na konanie vo veci“ a že „súdy prvej a druhej inštancie sa procesnou subjektivitou vôbec nezaoberali“.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§

35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), s príslušným právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. a/ C.s.p.), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a preto ho podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom

11. 1. V danom prípade žalovaná (dovolateľka) vyvodila prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. b/ CSP z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak ten kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú spôsobilosť. Dovolací súd uvádza, že predmetná žaloba bola na súde prvej inštancie podaná 9. marca 2016, teda ešte za účinnosti pôvodného procesnoprávneho predpisu - Občianskeho súdneho poriadku (zák. č. 99/1963 Zb. v znení zmien a doplnkov), avšak súd prvej inštancie i odvolací súd už rozhodovali v dobe účinnosti aktuálneho procesnoprávneho predpisu - Civilného sporového poriadku a preto vo svojich rozhodnutiach aplikovali (v súlade s ustanovením § 470 CSP) tento procesnoprávny

predpis.

11. 2. Z ustanovenia § 61 CSP vyplýva, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju priznáva zákon. Analogické ustanovenie (§ 19) obsahoval i Občiansky súdny poriadok, ktorý bol účinný v dobe podania žaloby, teda v dobe začatia sporu. Procesná subjektivita v zmysle citovaného ustanovenia znamená, že strana sporu má procesné práva a povinnosti ktoré jej zákon priznáva. Túto subjektivitu má ten subjekt, ktorý má spôsobilosť na práva a povinnosti (právnú subjektivitu); inak len ten, komu ju priznáva zákon. Procesná subjektivita teda vyplýva z hmotnoprávných predpisov. Z ustanovenia § 7 Občianskeho zákonníka vyplýva, že spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti (právnú subjektivitu) vzniká narodením a zaniká smrťou, prípadne vyhlásením za mŕtveho. Uvedené ustanovenie priznáva právnú subjektivitu aj počatému dieťaťu za predpokladu, že sa narodí živé. Z ustanovenia § 19 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právnické osoby nadobúdajú spôsobilosť mať práva a povinnosti (právnú subjektivitu) dňom ich vzniku, t. j. dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo iného zákonom určeného registra, ak osobitný zákon neupravuje ich vznik inak. Z uvedeného vyplýva, že dôvod zmätočnosti uvedený ustanovením § 420 písm. b/ CSP je daný vtedy, ak v spore (konaní) ako strana sporu vystupoval subjekt, ktorý nemal spôsobilosť na práva a povinnosti (právnú subjektivitu) a v dôsledku toho nemal ani procesnú subjektivitu.

11. 3. V prejednávanom spore je nesporné, že na strane žalobcu vystupuje právnická osoba ktorá vznikla 13. augusta 2002 dňom zápisu do Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I (registrovaná v uvedenom registri v oddieli Sro, vo vložke číslo 27221/B) a do súčasnej doby nedošlo k jej výmazu. Má teda spôsobilosť na práva a povinnosti (právnú subjektivitu) a podľa vyššie citovaného ustanovenia § 61 CSP i procesnú subjektivitu. Taktiež je nesporné, že žalovaná (dovolateľka) je fyzická osoba, ktorá má spôsobilosť mať práva a povinnosti (právnú subjektivitu) a teda podľa ustanovenia § 61 CSP i ona má procesnú subjektivitu.

11. 4. Z uvedeného je teda nesporné, že v tomto spore (konaní) ako strana sporu nevystupoval subjekt, ktorý by nemal spôsobilosť na práva a povinnosti (právnú subjektivitu) a v dôsledku toho by nemal ani procesnú subjektivitu. Z toho vyplýva jediný záver, že v tomto prípade prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. b/ CSP nie je daná a preto dovolací súd dovolanie žalovanej podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP odmietol.

12. Len pre úplnosť dovolací súd v súvislosti s argumentáciou dovolateľky uvedenou v odôvodnení dovolania (týkajúcou sa aktívnej i pasívnej legitímácie strán sporu) záverom uvádza, že existencia, či neexistencia aktívnej alebo pasívnej legitímácie strán sporu je z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. b/ CSP irelevantná.

13. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní úspešná a preto jej dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalovanej (dovolateľke) nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.